

Preventieve maatregelen

We gaan in deze paragraaf nader in op preventieve maatregelen. Het gaat om maatregelen die te maken hebben met bedrijfshygiëne en met de structuur van de bodem.

Bedrijfshygiëne en besmettingsbronnen

Veehouders besteden heel veel aandacht aan bedrijfshygiëne. Dat moet ook wel, want dierziekten als mond- en klauwzeer, varkenspest en vogelpest hebben de veehouderij een enorme schade berokkend. Plantentelers krijgen ook steeds meer aandacht voor bedrijfshygiëne. Immers, een ziekte die je buiten de deur kunt houden, hoef je niet te bestrijden.

Welke bedrijfshygiënische maatregelen kun je op een bedrijf nemen? We noemen de belangrijkste.

- Verwijder of bedek afvalhopen, want ze kunnen een bron zijn van infectie zijn.
- Wees vooral bij grondgebonden ziekten voorzichtig met het terugstorten van afvalgrond. Het is verstandig afvalgrond in principe alleen terug te storten op het perceel waar het vandaan komt.
- Smit machines waarmee je de bodem bewerkt grondig schoon, voordat je van perceel of bedrijf wisselt. Via deze machines kun je namelijk ziekteverwekkers of onkruidzaden naar andere percelen verplaatsen.
- Verklein de kans op ziekten door ziektevrij poot-, zaai- en plantgoed te gebruiken.
- Wees zorgvuldig in de keuze van dierlijke mest. Via dierlijke mest kunnen onkruiden en ziektekiemen je bedrijf binnenkomen. Vooral runderdrijfmest kan veel onkruidzaden bevatten. Goed gecomposteerde stal mest geeft minder problemen, omdat de zaden tijdens het compostingsproces al zijn afgestorven.
- Controleer een gewas regelmatig op viruszieke planten en verwijder zieke planten of plantendelen tijdig.
- Reinig de kas grondig bij teeltwisseling.
- Ontsmet recirculatiewater bij substraatteelten.
- Plaats ontsmettingsbakken voor de ingang van de kas.
- Schaf gastjassen aan voor adviseurs, collega's en vertegenwoordigers.
- Ontsmet scharen en messen tijdens oogsten en vermeerderen.

Figuur 2-3: Werktuigen en oogstmachines kunnen ziekten en onkruiden van het ene perceel naar het andere verslepen en van het ene bedrijf naar het andere.

Bodemstructuur

Een goede bodemstructuur zorgt voor een ongestoorde groei van een gewas. Bepaalde ziekten zijn min of meer *zwakteparasieten*. Phytium in bloemen, bollen en groentegewassen komt meer voor op slecht ontwaterde grond en Rhizoctonia in bieten komt meer voor op percelen die verdicht zijn. Tuinders stomen de grond of het substraat in hun kassen regelmatig om ziekten vanuit het groeimedium te voorkomen.